

Dvacet let postižení uměním

Eva Stehlíková

Jak ukazuje už samotný název Divadla Jára Pokojského, jednoho z nejzajímavějších brněnských divadel, které pod hlavičkou Archa community sdružuje handicapované amatéry, na počátku jejich práce bylo okouzlení českým všumělem a velkým myslitelem Járou da Cimrmanem. Však si také tito vozíčkáři a jejich přátelé, pro něž je dobré jméno chodáci, postupně zahráli všechny známé hry dvojice Smoljak–Svěrák. Posléze zjistili, že musí přestat imitovat své vzory a poohlédnout se po novém repertoáru. Toto poměrně volné sdružení, v němž jsou herci angažováni „podle svého ražení, volného času či talentu“, dokázalo za dvacet let své existence, kterou letos oslavuje, přivést na scénu několik „tréninkových“ kousků (k nim patří i sklepačké *Mlýny*, *Jen počkej, hlemýždi*, *Kočár nejsvětější svátosti*) i poměrně náročný repertoár. Své diváky v brněnské Barce, kde často účinkují, oslnili velkolepě pojatým *Limonádovým Joem* i *Baladou pro banditu*, v nichž prokázali mimořádnou hereckou i hudební citlivost. Velký úspěch mělo také experimentální představení *Přelet nad kukaččím hnízdem*, které bylo tlumočeno do českého znakového jazyka (ve spolupráci se skupinou Hands dance a střediskem FFMU Teiresias) a pro slepce v publiku navíc zvukově komentováno. Zpráva o této velmi mimořádné inscenaci vyšla i ve speciální sekci „Disability in Performance“ mezinárodního časopisu *Theatre Forum* (KAČER 2016). Milují komediální příběhy, které sa-

mozřejmě adaptují pro své potřeby i možnosti, jako například *Pension pro svobodné pány*, v němž podle jejich vlastních slov „poprvé vozíčkáři hrají vozíčkáře“.

Od r. 1997, kdy na letním táboře vozíčkářů secvičili jen pro radost scénu ze hry *Posel světla*, dospěli od téhle študáckého recese k provozování skutečného divadla, které nezná žádné omezení. Neuznávají handicap, ty viditelné a doložené průkazem ZTP i ty neviditelné, které mají v sobě všichni, i jejich diváci. Nežádají si ohledy, vybízejí ke sdílení radosti z tvorby a jsou stále lepší a lepší. Je typické, že na jejich představení zní osvobodivý smích.¹

Bibliografie

KAČER, Tomáš. 2016. Universal design for *One Flew over the Cuckoo's Nest* in the Czech republic. *Theatre Forum* 50 (2016): 1: 8–10.

1 Další informace viz:

- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/171919-bandita-na-voziku/>
- http://www.rozhlas.cz/mozaika/divadlo/_zprava/1081653
- <http://vozickar.com/limonadovy-joe-bez-barier/>
- http://brnensky.denik.cz/kultura_region/divadlo-kde-handicap-je-prednosti20100301.html
- <http://www.amaterskascena.cz/clanek/prelet-nad-kukaccim-hnizdem-napric-hendikepy-1vcy.html>
- <http://www.tichezpravy.cz/v-brnenskem-divadle-barka-se-chysta-inscenace-pro-osoby-se-sluchovym-postizenim/>